

אסף גבור

הלבנונים מדיי "הכובש הציוני". הקונצנוס סביב הארגון כלל לא רק את רוב הורמים הלבנוניים, אלא גם מדינות ערביות רבות. גם אלו שנהגו לבקר את הארגון נאלצו למלא פיהם מים מול ההצלחה המרשימה. אחרי יותר מ־18 שנים של שליטה בדרום לבנון פוצץ צה"ל את המוצבים, ירד רדומה וסגר אחרייו את שער הגדר, במהלך שנתפס כבריחה.

כעת, תרמיתו של חיובאללה שונה לחלוטין. ההאשמות על אחיות ליצח ראש הממשלה לשעבר פיקן אליהודי, מלחמת לבנון השנייה וההרס הרב שנגרם ללבנון בעקבותיה, והטרור המשתולל בלבנון כתוצאה מהצטרפות הארגון למלחמה בסוריה, בנוסף לשינויים ולתהפוכות שעברו על לבנון ועל האזור כולו, הפכו את חיובאללה לארגון מנודה שאלץ להתמודד עם מלחמה פנימית וחיצונית.

עשרות קריקטורות פורסמו בתקשורת הערבית כדי לתאר את המערכה שמנהל חיובאללה בסוריה. החוט המקשר ביניהן הוא הניסיון להמחיש את מצבו של הארגון לאחר שלוש שנים שבהן הוא שותף למלחמה להגנת משטר אסד. באחת הקריקטורות נראית דמות בחשור שעליה הכיתוב "המשטר האיראני", ודפחת לוחמים אחוים בכרוד ברזל ושמו חיובאללה לתהום פעורה. מעל התהום ניצב השלט "סוריה", ומאחוריו שלט עם הכיתוב "פלשתינ הכבושה". כך, על פי המאיר, חיובאללה נטש את האויב האמיתי שנקרא ישראל ונרתח על ידי האיראנים לתהום האינסופי של המלחמה בסוריה.

בקריקטורה נוספת שעוסקת במספר האבירות הכבר של חיובאללה בלחימה, נראים לוחמי חיובאללה נכנסים בסרט נע לעבר מפעל הורג של סוריה. בצדו השני של הסרט הנע חוזרים הלוחמים בארונות קבורה עטופים ברגל הארגון השיעי. המאיר, שבררך כלל משתדל למתוח את גבול המציאות עד כמה שאפשר, לא מתקרב למה שמתרחש באמת בשטחי הלוחמה. הספירה הסלחנית מדברת על יותר מ־600 פגילים שנחרגו בקרבות על הרי קלמון שבין סוריה ללבנון, גנר ג'סר א־שירור, בעיר תדרמו ובמקומות אסטרטגיים נוספים בסוריה. בין ההרוגים מפקדים בכירים שהובילו קרבות נגר ג'בהת אינסרה ודאעש. בעיראק, המליציה השיעית המוזהה עם חיובאללה ספגה אבירות לא פשוטות. לאחרונה, כך על פי דיווח של רשת "אל־ערבייה", ציינו האיראנים את המליציה הזו ב־100 טילי סקאר ארוכי־טווח, שמטרתם להגן על בגדד ולכבוש מחדש את הערים שנלכדו בצירופי דאעש. "גם אם חצי ואפילו שלוש־רבעי מעמנו ימותו

כשהזידים במלחמה, כדי שאחריים יחיו בכבוד ובחופש, זו תהיה בחירתנו", אמר מוכ'ל חיובאללה חסן נסראללה בנאום לריגל "יום הצער" בבירות שבוע שעבר. "במערכה הפתוחה שאנחנו מנהלים נגד הארגונים הכופרים היו הרבה מאוד הרוגים, ונעמוד בפני מבחנים וניסיונות רבים. זוהי מלחמה קיומית עבור העם הלבנוני כולו". בניסיון לסתום את פיותהם של המתנגדים הזוהר נסראללה מפני גורל שכולל טבח, מעש אונס ועברות, למי שייפול בידי הארגונים הכופרים. כך הוא הצדיק את לוחמת האמון שמנהל חיובאללה בסוריה.

פסטיבל מעליב

חגיגות 15 השנים לניצחון של הנסיגה הישראלית מלבנון, הגיעו מבחינת נסראללה בדיוק בזמן. הוא ביקש להשתמש בתאריך כחריקת מוחל לחיובאללה, בעיקר לנוכח התמונות הקשות משהה הקרב. לאורך האוטוסטרה של ביירות, המובילה לעיר אל־בנטיה, הונפו לסירוגין רגלי לבנון ורגלי חיובאללה. על הגשרים הורצים את הכביש המהיר נתלו שלטים שקוראים לאחדות לבנונית. "ההתקוממות שלנו, אחדותנו, צאננו, ניצחוננו", נכתב בארום על אחד הגשרים. בעיר אל־בנטיה, שידעה קרבות קשים מול ישראל ותקיפות סדירות על שירות צה"ל שטיפסו במעלה ההר למוצב הכופר, ישנם אזהרים רבים לארגון. "אני מאחלת לחסן נסראללה חיים טובים וארוכים, אלה ייתן לו כוח להמשיך", אמרה אישה קשישה לרשת TV8 הלבנונית. "אני מתכוונת להשתתף בחגיגות שמרימות את המורל של

מלחמת הישרדות

חיזבאללה חגג השבוע 15 שנה לנסיגת צה"ל מלבנון, ונסראללה השמיע נאום אופטימי בניסיון לשדר עסקים כרגיל. בשטח, התמיכה בארגון נשחקה לחלוטין והלחימה בסוריה רחוקה מסיום

העם הלבנוני ונותנות כבוד גדול לכולנו", אמרה בחורה צעירה לרשת. "האדון חסן, אני איתך", סיכם ילד בן שמונה, לבוש בגופייה מפוספסת, את משאל הרחוב.

ההכנות לטקס נמשכו ימים רבים. על הבימה הוצב שלט גדול עם הכיתוב בעברית "הכניסה לגליל: ההשתתח לא תופר". מתחתיו הוצבו תמונות של מייסדי חיובאללה ובכירי הארגון, בהם עימאר מורגנייה, שמצאו את מותם בדרך מסתורית. על המסך ריצדה דמותו של מוכ'ל חיובאללה, חסן נסראללה. "התבוסה הישראלית בשנת 2000 הייתה ניצחון ברור, חזק וטהור של ההתנגדות", אמר נסראללה לצופים. "אנחנו ממשיכים בפעילות, מפגינים נוכחות ומתעדכנים במודיעין מהשטח. למרות מוקרי העניין הרבים, אנחנו עוקבים אחרי תנועות האויב ומתכננים את המהלכים הבאים".

סער אליהודי, ראש ממשלת לבנון

לשעבר ואיבו המושבע של נסראללה, לא המתין זמן רב לפני שנשא נאום משלו שבו ביקר בחריפות את נסראללה. "פסטיבל השחרור מעליב את העם הלבנוני והקורבנות ששילם", אמר. "הנאום מלא בשחצנות ובחוסר אמון שמנסים לחפות על הכשלים האימים שהעם הלבנוני שומע עליהם כל הזמן. אנחנו רוצים לומר בבירור שלבנון ומוסדותיה החוקיים הם אלו שאחראים לגורלם, ולא אף אחד אחר". חרירי הגדיר את המשמיה של חיובאללה בסוריה כמשימת התאבדות. "ההגנה על הדימונות, האדמה והכבוד של לבנון היא לא באחריות בלעדית של חיובאללה", אמר. "ההגנה על לבנון לא נמצאת בעיראק. העמדה שלנו כלפי דאעש וכוחות הטרור האחרים ברורה, אנחנו לא צריכים את אישורו של נסראללה".

הנוזל הצהוב של נסראללה

"מאז נסיגת צה"ל מלבנון נראה היה שחיובאללה מתקדם לעבר מטרות הסופית – להפוך לכוח מרכזי ומוכיל בלבנון שמקבל את ההחלטות במדינה", אמר פרופ' אייל זיסר, דקאן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטת תל אביב ומומחה להיסטוריה של המורח התיכון. "אחרי הנסיגה ישראל הורתעה ולקחה צעד אזהרה, והעדרות האחרות בלבנון הצדיעו לחיובאללה וקיבלו את מרותו. חיובאללה הפך להיות הגורם החשוב ביותר אצל השיעים. אבל אז הגיעה המלחמה בסוריה וטרפה את הקלפים מחדש. חיובאללה נמצא בצד של הרעים. הוא איבד את הפופולריות הפנימית וגם את זו שהייתה לו במדינות ערב, שלא מתשמות כבר מההתבטאויות של נסראללה שלפיהן הארגון נלחם נגד ישראל. כולם מכינים שהמלחמה הראשית של חיובאללה היום היא הצלת אסד. נסראללה היה זה שאמר שהבעיה עם המורדים היא שהם לא מפחידים למות, שלא כמו צה"ל לתפיסתו. נסראללה אמר גם שהמלחמה הראשית של המורדים בסוריה היא קיומית ושאם משטר של אסד ייפול, הדרך הבאה של המורדים תהיה צעדיה לביירות. לכן, נסראללה נמצא בבעיה. הוא מוביל ארגון מדרמם שמשלם מחיר כבר ושוקע במלחמה שאף אחד לא יודע מתי תסתיים".

לדברי פרופ' זיסר, אף שגם הנוצרים, הדרוזים והמיעוטים האחרים בלבנון נמצאים תחת הכונת של דאעש, הם לא מתכוונים להילחם לצד נסראללה. "ה נכון שכל מי שלא סוני בלבנון חושש מהרגע שבו דאעש יפרוץ ללבנון וינקוט בדרך הוועותית שבה נטק עם המיעוטים בסוריה ובעיראק", הוא מסביר. "אבל ההשש הזה לא מוביל לאחדות לבנונית מאחורי חיואללה. הדי גם לישראל יש בעיה עם דאעש, והיא עדיין לא משתפת פעולה עם נסראללה".

פרופ' זיסר לא התרשם מנאומו הוצב הלהבות של חרירי. "אין באמת מי שיכול לאתגר את חיובאללה בלבנון", הוא אומר. "היריבים שלו הלשים. הרבר היחיד שעובר לטובתם הם ארגוני המורדים בסוריה שנלחמים נגד חיובאללה. רק לפני שנה ראינו כמה פיצוצים שאתגרו את חיובאללה מבית. הפיצוץ בשגרירות האיראנית בביירות ופיגועים נוספים ברובע דאחיה – מעוה חיובאללה בביירות. אני מניח שהפיגועים הללו יתחדשו, והאיום של חיובאללה מבית יגדל. ומוריד בפצצת זמן מבחינת נסראללה".

מידע שהועבר ברשתות החברתיות על מצבו הרפאי

הרעוע של נסראללה, שלפי הטענה כלל התקף לב ואירוע מוחי שעבר כתוצאה מהלחץ, הובילו את נסראללה להופיע בתקשורת מוקדם משתכנן. "אין לי כל בעיה רפואית", הוא אמר בראיון לערוץ אל־מנאר ששייך לחיובאללה. "הדיווחים על הידרדרות בריאותי הם חלק מהמלחמה הפסיכולוגית". שלושה נאומים בתוך שבוע הם לוח זמנים עמוס מאוד מבחינת נסראללה. ברשת אל־ג'זירה ערכו סרטון שבו נראה נסראללה כשהוא מויע ושותה נזול צהוב שנטען שהוא תרופה. "מדובר בלימנדה, לא בתרופה. אני ממליץ לכולם", אמר נסראללה בתגובה.

"אף שהוא מנסה לשרד עסקים כרגיל, הוא בבעיה. יש לו מחסור בכוח אדם אם הוא רוצה להעמיק את המעורבות בסוריה. אף אחד לא מדבר על יורש לנסראללה. הוא אולי הולך לשום מקום, ואני מניח שלא רבים ירצו לקחת את תפקידו כמנהיג שמוכיל ארגון ששקוע

במלחמה אינסופית", מסכם פרופ' זיסר.

כיבוש יישוב בגליל

"נסראללה וחיובאללה יכולים להסתכל על חצי הכוס המלאה. חיובאללה חיוק בצורה דרמטית את היכולות שלו מהמכון למדיניות ואסטרטגיה במרכז הבינתחומי הרצליה. "כמות הרקטות והטילים גדלה למעל מאה אלף טילים, חלקם בעלי יכולת תעופה לטווחים ארוכים שיכולים לפגוע בכל נקודה בישראל. חיובאללה שכלל מאוד יכולות נוספות שלו גם בתחום טילי החוקיים, בתחום יכולות ההגנה האווירית, בתחום האיסוף הקרבי של מטרות, כך שמבחינה הזו חיובאללה של 2015 הוא ארגון הרבה יותר חזק, מצויד ומאומן מאשר חיובאללה של 2006".

ר"ד שי טוען שדווקא הבוז הסורי הבאי לחיובאללה ניסיון צבאי שלא הכיר בעבר. "חיובאללה מסוכן זה שלוש שנים בלחימה מול ארגוני המורדים השונים", הוא אומר. "המלחמה גובה ממנו מס כבר בחרוגים רבים, וגם במשאבים שהוא צריך להשקיע. אבל למרות המחיר, יש יתרונות רבים שצומחים לו מהלחימה. חיובאללה צבר ניסיון שלא היה לו בעבר, בעיקר בתחום הלחימה בשטחים עירוניים ולוחמה בשטח בנוי. נסראללה וגורמים אחרים בארגון הכריזו שבמלחמה הבאה הם ינסו להוביל אוטוריה התקפית שבה הם כובשים יישובים. הם אמנם מתרברים בשחרור הגליל, אבל אם בכל זאת אנחנו נשארים עם הרגליים על הקרקע, אפשרות של כיבוש יישוב היא היום ריאליית מבחינת חיובאללה, מה שלא היה אפשרי מבחינת הארגון לפני הלחימה בסוריה".

לדברי ר"ד שי, גם ברמה ההגנתית, אם צה"ל יירדש לפעולה קרקעית בתוך לבנון, חיובאללה יוכל כנראה להשיב מלחמה בשטח בנוי הרבה יותר טוב מאשר בעבר. "חיובאללה איבד הרבה לוחמים", הוא מסביר, "אבל אלה שכן שורדים חוזרים עם ניסיון של לוחמה מעשית ומבצעית, ולא רק שיגור רקטות. אנחנו מדברים על לוחמה ביורות שונות, בתנאי שטח שונים, עם אמצעי פיקוד, שליטה ולוגיסטיקה במרחבים גדולים. הדבר הזה צריך לעורר מחשבה אצלנו. גם צה"ל התקדם מבחינת טכנולוגיות ואחרות, ואני מאמין שהוא יוכל ליישם כל החלטה של לוחמה קרקעית. אבל המשמיה, כך נראה, תהיה קשה יותר מאשר בעבר".

בנוגע לוירה הפנים־לבנונית, ר"ד שי סבור שללבנון לא תהיה בריחה אלא ללכת בקו שחיובאללה מכחיב. "חיובאללה מעורב לחלוטין במלחמה בסוריה, עבור הממשלה הלבנונית מבקשת להיות נייטרלית", הוא אומר. "המבקרים של חיובאללה שואלים את השאלה המתבקשת – למה אנחנו צריכים להקריב את בנינו למען משטר אסד, ולמעשה המעורבות שלנו בסוריה מביאה לנו את האיום של דאעש וארגוני האופוזיציה הסוריים? מצד שני, אותם מבקרים מעורבות שלנו בסוריה מביאה לנו את האיום של דאעש ויריעים שאם משטר אסד ייפול ודאעש יגיעו לגבולות לבנון, לא יהיה זה צבא לבנון שיושיע אותם. יש פה פרידקס. מצד אחד הם מבקרים את חיובאללה, אבל מצד שני הם יודעים שהוא כוח הצבאי הדליונטי היחיד שקיים בלבנון". ●

חיילי צה"ל יוצאים מלבנון, מאי 2000

צילום: רויטרס

צילום: EPA, AP, שי שאול